

ŠTATISTICKÝ
ÚRAD
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

SÚHRNNÁ HODNOTIACA SPRÁVA O VYKONÁVANÍ ÚLOH ŠTÁTNEJ ŠTATISTIKY ZA ROK 2023

JÚN 2024

Obsah

	Zoznam skratiek.....	2
1	Národný štatistický systém.....	4
2	Zabezpečenie zdrojov údajov pre plnenie úloh štátnej štatistiky	5
2.1	Program štátnych štatistických zisťovaní	5
2.2	Administratívne a iné externé zdroje údajov	8
3	Štatistická produkcia Štatistického úradu SR v roku 2023	9
3.1	Makroekonomické štatistiky	9
3.2	Podnikové štatistiky.....	10
3.3	Sociálne štatistiky a demografia	12
4	Šírenie štatistických informácií.....	14
5	Inštitucionálne prostredie	16
5.1	Koordinácia a spolupráca	17
5.1.1	Spolupráca s vysokými školami	18
5.1.2	Spolupráca na úrovni V4.....	19
5.2	Primeranosť zdrojov	19
5.3	Orientácia na kvalitu.....	21
5.4	Štatistická dôverynosť	22
6	Zvyšovanie efektívnosti a účinnosti štatistických procesov	23
6.1	Oblasť inovácií	23
6.2	Záťaž respondentov štatistických zisťovaní.....	23
6.3	Efektívnosť vynaložených nákladov na štatistické zisťovania	24
7	Partnerské preskúmanie NŠS	25
	Príloha č. 1: Prehľad organizácie národného štatistického systému.....	27

Zoznam skratiek

AES (2022)	Zisťovanie o vzdelávaní dospelých (2022)
CIS	štatistické zisťovanie o inováciách v podnikoch (Community Innovation Survey)
CNG	stlačený zemný plyn (compressed natural gas)
CVTI SR	Centrum vedecko-technických informácií SR
DATAcube	Multidimenzionálna databáza Štatistického úradu SR
ECFIN	Útvar Komisie (EÚ) pre hospodárske a finančné záležitosti
EDAMIS	Informačný systém pre správu a riadenie elektronických súborov s údajmi (Electronic Data Files Administration and Management Information System)
EŠP	Európsky štatistický program
EŠS	Európsky štatistický systém
EÚ	Európska únia
EU SILC	EÚ zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach obyvateľstva (EU Statistics on Income and Living Conditions)
EUROSTAT	Štatistický orgán Európskej únie
HDP	Hrubý domáci produkt
HFCS	zisťovanie o financiách a spotrebe domácností (Household Finance and Consumption Survey)
IKT	Informačné a komunikačné technológie
INFOSTAT	inštitút informatiky a štatistiky
INSTRATAT	Štatistické zisťovanie o obchodovaní s tovarom medzi členskými štátmi EÚ
IS	informačný systém
IS RPOD	Informačný systém registra podnikov
ISO 9001	Medzinárodná norma pre systémy manažérstva kvality
ISO/IEC 27001: 2013	Medzinárodná norma pre systém manažérstva informačnej bezpečnosti
ISSOČ	Integrovaný systém sledovania odpracovaného času
IVO	Iné vnútroštátne orgány
IVPR	Inštitút pre výskum práce a rodiny
LNG	skvapalnený zemný plyn (liquefied natural gas)
MIS	Manažérsky informačný systém
MPSVR SR	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR
MÚ	Migračný úrad
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
SK NACE	štatistická klasifikácia ekonomických činností Európskej Únie (Nomenclature statistique des Activités économiques dans la Communauté Européenne)
nariadenie EBS	nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/2152 z 27. novembra 2019 o európskych podnikových štatistikách, ktorým sa zrušuje 10 právnych aktov v oblasti podnikových štatistik v platnom znení
nariadenie o európskej štatistike	nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 z 11. marca 2009 o európskej štatistike a o zrušení nariadenia (ES,

	Euratom) č. 1101/2008 o prenose dôverných štatistických údajov Štatistickému úradu Európskych spoločenstiev, nariadenia Rady (ES) č. 322/97 o štatistike Spoločenstva a rozhodnutia Rady 89/382/EHS, Euratom o založení Výboru pre štatistické programy Európskych spoločenstiev v platnom znení
NBS	Národná banka Slovenska
NKIVS	Národná koncepcia informatizácie verejnej správy
NLC	Národné lesnícke centrum
NŠS	Národný štatistický systém
OP	operačný program
OSN	Organizácia spojených národov
PDCA	Cyklus zlepšovania založený na metóde zmeny v procese, implementácie zmeny, merania výsledkov a prijatia vhodných opatrení (Plan-Do-Check-Act)
QR (KÓD)	Dvojrozmerný čiarový kód pre rýchle dekódovanie
SAV	Slovenská akadémia vied
SAŽP	Slovenská agentúra životného prostredia
SDG	Ciele udržateľného rozvoja (Sustainable Development Goals)
SHMÚ	Slovenský hydrometeorologický ústav
SIEA	Slovenská inovačná a energetická agentúra
SMK	Systém manažérstva kvality
SODB (2021)	Sčítanie obyvateľov, domov a bytov (2021)
SR	Slovenská republika
SŠHR	Správa štátnych hmotných rezerv SR
ÚHCP P PZ	Úrad hraničnej a cudzineckej polície Prezídia Policajného zboru
ÚKSÚP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky
UNECE	Hospodárska komisia OSN pre Európu
V4	Vyšehradská skupina krajín
zákon o štátnej štatistike	zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike v znení neskorších predpisov

1 Národný štatistický systém

Národný štatistický systém možno definovať v súlade so zákonom o štátnej štatistike č. 540/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej štatistike“) ako systém vzťahov, pravidiel a tokov informácií medzi určenými orgánmi štátnej správy koordinovaný Štatistickým úradom Slovenskej republiky, ktorý zabezpečuje rozvoj, tvorbu a šírenie štátnej (oficiálnej) štatistiky. Z inštitucionálneho hľadiska tvoria Národný štatistický systém Slovenskej republiky predovšetkým orgány vykonávajúce štátnu štatistiku – Štatistický úrad SR a iné orgány vykonávajúce štátnu štatistiku, z ktorých 11 sú ústrednými orgánmi štátnej správy a jeden je orgánom s celoslovenskou pôsobnosťou. Orgány vykonávajúce štátnu štatistiku sa v metodických a strategických dokumentoch označujú ako členovia národného štatistického systému.

V súčasnosti je pre postavenie orgánu štátnej správy ako člena národného štatistického systému rozhodujúce, či vykonáva program štátnych štatistických zisťovaní v príslušnom období, alebo či bol na národnej úrovni formálne poverený zodpovednosťou za tvorbu špecifickej a identifikovateľnej časti európskej štatistiky s jasným prepojením na sektorové právne predpisy, Európsky štatistický program, ročný pracovný program Európskej komisie (Eurostat) alebo katalóg štatistických produktov.

Zoznam vnútroštátnych orgánov zodpovedných za rozvoj, tvorbu a šírenie európskej štatistiky v rámci Európskeho štatistického systému vedie a zverejňuje Európska komisia. Na národnej úrovni je za jeho vedenie a aktualizáciu zodpovedný Štatistický úrad SR.

Členmi národného štatistického systému v roku 2023 boli:

1. Štatistický úrad SR,
2. Ministerstvo dopravy SR,
3. Ministerstvo hospodárstva SR,
4. Ministerstvo kultúry SR,
5. Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,
6. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR,
7. Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR,
8. Ministerstvo vnútra SR,
9. Ministerstvo zdravotníctva SR,
10. Ministerstvo životného prostredia SR,
11. Správa štátnych hmotných rezerv SR,
12. Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb.

Členovia národného štatistického systému zabezpečovali v roku 2023 úlohy štátnej štatistiky čiastočne prostredníctvom svojich rozpočtových alebo príspevkových organizácií:

- Štatistický úrad SR prostredníctvom INFOSTAT-u,
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR aj prostredníctvom Národného lesníckeho centra (NLC) alebo Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu poľnohospodárskeho (ÚKSÚP),
- Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR prostredníctvom Centra vedecko-technických informácií SR (CVTI SR),
- Ministerstvo životného prostredia SR prostredníctvom Slovenskej agentúry životného prostredia (SAŽP) alebo Slovenského hydrometeorologického ústavu (SHMÚ),
- Ministerstvo hospodárstva SR prostredníctvom Slovenskej inovačnej a energetickej agentúry (SIEA),
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR prostredníctvom Inštitútu pre výskum práce a rodiny (IVPR),
- Ministerstvo zdravotníctva SR prostredníctvom Národného centra zdravotníckych informácií (NCZI).

Podrobnejší prehľad o organizácii národného štatistického systému poskytuje príloha č. 1.

Štatistický úrad SR je podľa zákona o štátnej štatistike a nariadenia o európskej štatistike koordinátorom národného štatistického systému. Členovia NŠS v súlade s nariadením o európskej štatistike plnia Európsky štatistický program ustanovený Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/690 z 28. apríla 2021, ktorým sa zriaďuje Program pre vnútorný trh, konkurencieschopnosť podnikov vrátane malých a stredných podnikov, oblasť rastlín, zvierat, potravín a krmív a európsku štatistiku (Program pre jednotný trh) a ktorým sa zrušujú nariadenia (EÚ) č. 99/2013, (EÚ) č. 1287/2013, (EÚ) č. 254/2014 a (EÚ) č. 652/2014, alebo podľa požiadavky na štatistické výstupy národných používateľov a dátové zdroje pre uvedené štatistické produkty si zabezpečujú prostredníctvom programu štátnych štatistických zisťovaní, ktorý vydáva na príslušné obdobie Štatistický úrad SR vyhláškou alebo využívajú pri tvorbe štátnej štatistiky tzv. administratívne zdroje údajov, ktorými sú informačné systémy, registre, zákonom ustanovené evidencie alebo iné súbory údajov, ktoré obsahujú údaje vytvorené, získané, zhromaždené, spracúvané alebo uchovávané na iné ako štatistické účely orgánom verejnej moci alebo právnickou osobou zriadenou osobitným predpisom alebo na základe osobitného predpisu.

2 Zabezpečenie zdrojov údajov pre plnenie úloh štátnej štatistiky

Štatistický úrad SR plní úlohy štátnej štatistiky v rámci širokého spektra štatistických tém s cieľom opísať demografický, ekonomický, environmentálny a sociálny vývoj v Slovenskej republike. Potreba zberu údajov a prístup k administratívnym údajom je odôvodnená záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných zmlúv, z vnútroštátnych právnych predpisov, právnych predpisov Európskej únie vrátane Európskeho štatistického programu a z kvalifikovaných podnetov používateľov štátnej štatistiky.

2.1 Program štátnych štatistických zisťovaní

Štátne štatistické zisťovania, na vykonanie ktorých je príslušný Štatistický úrad SR alebo iné orgány vykonávajúce štátnu štatistiku, sú zaradené do Programu štátnych štatistických zisťovaní. Program štátnych štatistických zisťovaní zostavuje Štatistický úrad SR v súčinnosti s inými orgánmi

vykonávajúcimi štátnu štatistiku na trojročné obdobie. V rokoch, keď sa nový program štátnych štatistických zisťovaní nezostavuje, môže Štatistický úrad SR na základe vlastného rozhodnutia alebo na základe požiadaviek iného orgánu vykonávajúceho štátnu štatistiku vydať vyhláškou zmeny a doplnenia programu štátnych štatistických zisťovaní.

V roku 2023 sa štátne štatistické zisťovania vykonávali podľa vyhlášky Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 292/2020 Z. z. , ktorou sa vydáva program štátnych štatistických zisťovaní na roky 2021 až 2023 v znení neskorších predpisov . Pri zostavovaní programu štátnych štatistických zisťovaní na rok 2023 sa v roku 2022 rešpektovali zásady zostavovania programu štátnych štatistických zisťovaní ustanovené v § 12 ods. 5 zákona o štátnej štatistike, pričom boli identifikované:

- zisťovania, ktoré sa majú zrušiť, redukovať alebo zjednodušiť s cieľom zosúladiť rastúce potreby pre národné a európske štatistiky, ktoré majú podporovať nové a existujúce politiky pri existencii obmedzených dostupných zdrojov na produkciu štatistík a redukovať zaťaženosť spravodajských jednotiek,
- vznikajúce nové potreby,
- zisťovania, ktoré je možné nahradiť údajmi z administratívnych zdrojov údajov.

Cieľom bolo, aby sa v národnom štatistickom systéme:

- zabezpečilo získavanie údajov a informácií na kvalitnej a porovnateľnej úrovni,
- vykonávali len také štatistické zisťovania, ktoré sú zo spoločenského hľadiska dôležité a potrebné,
- vykonávali štatistické zisťovania hospodárne, bez duplicity a s účelným využitím administratívnych zdrojov.

Štatistický úrad SR sleduje plnenie Programu štátnych štatistických zisťovaní na základe § 8 ods. 1 písm. k) zákona o štátnej štatistike. V tejto súvislosti Štatistický úrad SR vypracúva Správu o plnení Programu štátnych štatistických zisťovaní za predchádzajúci rok, ktorá sa zverejňuje a aktualizuje na [svojom webovom sídle](#) vždy v októbri. Hlavným kritériom pre hodnotenie je vykonanie naplánovaných štatistických zisťovaní a zabezpečenie údajov z administratívnych zdrojov. V správe sa uvádza, ako boli zohľadnené návrhy na zrušenie, redukovanie alebo zjednodušenie štatistických zisťovaní, návrhy na nahradenie štatistických zisťovaní administratívnymi údajmi a vznikajúce nové potreby.

Štatistický úrad SR vyhláškou č. 292/2020 Z. z. v znení neskorších predpisov na rok 2023 naplánoval 78 štátnych štatistických zisťovaní, z toho 5 štátnych štatistických zisťovaní v domácnostiach a 73 štátnych štatistických zisťovaní u právnických osôb a u fyzických osôb – podnikateľov prostredníctvom 138 štatistických formulárov v nasledovných štatistických okruhoch a oblastiach:

- Demografia a sociálne štatistiky,
 - Obyvateľstvo a migrácia,
 - Práca,
 - Náklady práce,
 - Príjmy a spotreba,

- Makroekonomické štatistiky,
 - Zahraničný obchod,
 - Ceny v zahraničnom obchode,
 - Spotrebiteľské ceny a ceny produkčných štatistík,
- Podnikové štatistiky,
- Odvetvové štatistiky,
 - Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov,
 - Priemysel,
 - Stavebníctvo,
 - Doprava a poštové služby,
 - Cestovný ruch,
 - Obchod a stravovacie služby,
 - Informácie a komunikácia,
 - Finančné a poisťovacie služby,
 - Vybrané trhové služby,
 - Netrhové služby,
- Životné prostredie,
- Životné podmienky,
- Viacstranné štatistiky,
 - Energetika,
 - Veda, technika a inovácie,
 - Informačná spoločnosť,
- Registre,
 - Registre ekonomických subjektov.

V roku 2023 boli vykonané všetky plánované štátne štatistické zisťovania, vrátane dvoch viacročných štátnych štatistických zisťovaní. V porovnaní s rokom 2022 sa počet vykonaných štátnych štatistických zisťovaní znížil o šesť z dôvodu viacročnej periodicity. Napríklad Zisťovanie o vzdelávaní dospelých sa vykonáva so šesťročnou periodicitou a Zisťovanie o inováciách sa vykonáva s dvojročnou periodicitou.

Iné orgány vykonávajúce štátnu štatistiku zaradili na rok 2023 do programu štátnych štatistických zisťovaní spolu 106 štátnych štatistických zisťovaní prostredníctvom 109 štatistických formulárov v štyroch okruhoch a oblastiach:

1. Demografia a sociálne štatistiky:

- Práca, Náklady práce a Sociálna ochrana – Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR,
- Zdravie - Ministerstvo zdravotníctva SR,
- Spravodlivosť a kriminalita - Ministerstvo vnútra SR,
- Kultúra - Ministerstvo kultúry SR.

2. Odvetvové štatistiky:

- Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov - Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR,
- Doprava a poštové služby – Ministerstvo dopravy SR, Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb,
- Informácie a komunikácia – Ministerstvo dopravy SR.

3. Životné podmienky:

- Špeciálne skupiny obyvateľstva – Ministerstvo kultúry SR,

4. Viacstranné štatistiky:

- Energetika - Správa štátnych hmotných rezerv SR.

V roku 2023 Iné orgány vykonávajúce štátnu štatistiku vykonali 106 štátnych štatistických zisťovaní. Oproti roku 2022 sa počet štátnych štatistických zisťovaní znížil o tri zisťovania v oblasti Sociálna ochrana vzhľadom na to, že Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR zabezpečilo tieto údaje prostredníctvom Informačného systému sociálnych služieb. Tieto štátne štatistické zisťovania boli vypustené z prílohy č. 2 vyhlášky č. 292/2020 Z. z. vyhláškou Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 393/2021 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Štatistického úradu Slovenskej republiky č. 292/2020 Z. z., ktorou sa vydáva Program štátnych štatistických zisťovaní na roky 2021 až 2023, pretože spôsob získavania predmetných údajov (zisťované premenné) sa zmenil na administratívny.

Tlak spoločnosti na znižovanie byrokracie a administratívnej záťaže otvára nové príležitosti na nahradzovanie zberu štatistických údajov automatizovaným preberaním administratívnych údajov a intenzívnejším využívaním informačných systémov verejnej správy.

2.2 Administratívne a iné externé zdroje údajov

Orgány vykonávajúce štátnu štatistiku majú podľa § 13 zákona o štátnej štatistike na štatistické účely právo na bezodplatný prístup k údajom zo všetkých administratívnych zdrojov údajov v rozsahu nevyhnutnom na rozvoj, tvorbu a šírenie štátnej štatistiky.

Zoznam administratívnych zdrojov údajov využívaných v rokoch 2021 až 2023 a rozsah ich využívania orgánmi vykonávajúcim štátnu štatistiku bol uvedený v prílohe č. 3 vyhlášky č. 292/2020 Z. z. v znení neskorších predpisov.

V roku 2023 sa administratívne zdroje údajov využívali na účely plnenia úloh štátnej štatistiky a Európskeho štatistického programu, nasledovne:

- Štatistický úrad SR využíval 223 zdrojov, ktorými disponuje 36 inštitúcií, z toho 124 zdrojov z rezortu Ministerstva financií SR a Národnej banky Slovenska,
- Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR využívalo štyri zdroje od externého subjektu a jeden vlastný zdroj údajov,
- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR využívalo tri zdroje údajov od troch subjektov,
- Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR využívalo šesť vlastných zdrojov a jeden externý zdroj údajov,
- Ministerstvo vnútra SR využívalo dva vlastné zdroje údajov,
- Ministerstvo životného prostredia SR využívalo dva vlastné zdroje údajov.

Zdroje označené ako „vlastné“, sú zdroje, ktoré orgány vykonávajúce štátnu štatistiku vytvorili pri výkone svojej činnosti.

Okrem horeuvedených využívaných administratívnych zdrojov údajov sa pravidelne preskúmava aj využívanie ďalších nových zdrojov údajov, vrátane súkromných zdrojov údajov, a posudzuje sa ich vhodnosť a prístupnosť pre produkciu štátnej štatistiky. V súčasnosti neexistuje právna úprava, ktorá by tieto subjekty zaväzovala poskytovať Štatistickému úradu SR údaje na štatistické účely či už odplatne alebo bezodplatne. Deje sa tak na báze dobrovoľnosti. K významnej zmene môže dôjsť na základe novely nariadenia o európskej štatistike, ktorej prijatie sa očakáva v II. polroku 2024.

Štatistický úrad SR od roku 2017 kontinuálne spolupracuje s najväčšími obchodnými reťazcami s cieľom preberať údaje o obchodných transakciách, tzv. **údaje zo skenerov**. Transakčné údaje sú údaje, ktoré zaznamenávajú maloobchodníci pri nákupoch spotrebiteľov skenovaním čiarových kódov. V súčasnosti má uzatvorené dohody o spolupráci v oblasti štatistiky s piatimi najväčšími obchodnými reťazcami na území Slovenska. V priebehu roku 2023 sa Štatistický úrad SR intenzívne pripravoval na prechod z experimentálnej fázy do reálnej produkcie cenových štatistík. Obchodné reťazce poskytujú Štatistickému úradu SR tieto údaje bezodplatne.

Predmetom preskúmania možnosti ich využitia na účely štátnej štatistiky sú od roku 2023 aj údaje poskytované porovnávacou platformou Heureka rovnako na účely cenovej štatistiky a údaje poskytované Národnou diaľničnou spoločnosťou pre účely podnikových štatistík. Predmetom experimentálnej štatistiky bola aj možnosť využitia údajov mobilných operátorov pre účely demografickej štatistiky so zameraním na údaje o pohybe obyvateľstva a rôznych foriem populácie (denná, nočná populácia).

3 Štatistická produkcia Štatistického úradu SR v roku 2023

Štatistický úrad SR plní úlohy Európskeho štatistického programu a požiadavky na štatistické výstupy národných používateľov v nasledovných oblastiach/doménach:

3.1 Makroekonomické štatistiky

Jedným z hlavných cieľov Štatistického úradu SR v oblasti makroekonomických štatistík je rozvoj systému národných účtov. Národné účty tvoria konzistentný účtovný rámec pre systematický a detailný popis ekonomiky, v ktorom sa zaznamenávajú všetky stupne ekonomického procesu (produkcia, tvorba a rozdelenie dôchodkov, ich použitie, akumulácia a finančné transakcie). Tento účtovný rámec je podrobne špecifikovaný v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 549/2013 o európskom systéme národných a regionálnych účtov v Európskej únii (metodika ESA 2010 vrátane transmisijného programu ESA 2010 obsahujúceho podrobnosti zasielania údajov národných účtov a súvisiacich metaúdajov Eurostatu. Tento transmisijný program je zároveň podkladom pre publikovanie a šírenie údajov národných účtov aj na vnútroštátnej úrovni. Štatistický úrad SR plní transmisijný program v požadovanom rozsahu a kvalite.

V roku 2023 bol tento transmisijný program novelizovaný nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/734. Vzhľadom na nedostupnosť údajov v členení na základe klasifikácie Coicop 2018 pre výdavky domácností na konečnú spotrebu podľa účelu má Štatistický úrad SR výnimku, ktorá je uvedená vo Vykonávacom rozhodnutí Komisie (EÚ) 2024/1251 z 25. apríla 2024, ktorým sa určitým

členským štátom udeľujú výnimky, pokiaľ ide o zasielanie štatistických údajov podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 549/2013 o európskom systéme národných a regionálnych účtov. Prvé údaje v tomto členení budú zaslané v septembri 2025. Ostatné požiadavky nového transmisijného programu ESA 2010 budú realizované v rámci benchmarkovej revízie národných účtov v roku 2024.

V oblasti systému národných účtov Štatistický úrad SR revidoval štatistické údaje na základe aktualizovaných informácií z rôznych zdrojov. Výsledkom tejto revízie bolo zlepšenie kvality a dostupnosť revidovaných údajov. Do Eurostatu boli tiež v riadnych termínoch zaslané dáta týkajúce sa jarnej a jesennej notifikácie údajov pre postup pri nadmernom deficite (notifikácia EDP).

V riadnom septembrovom termíne boli do Eurostatu zaslané údaje o hrubom národnom dôchodku (HND) spolu s popisom zmien a doplnení metodických postupov pri zostavovaní HDP/HND. Na základe údajov o HND sa podľa kľúča stanoveného európskym nariadením vypočíta pre každý členský štát jeho príspevok do rozpočtu EÚ.

Súčasťou makroekonomických štatistík je aj štatistika zahraničného obchodu, ktorá predstavuje dôležité vstupné údaje pre konštrukciu kľúčových makroekonomických agregátov.

Údaje štatistiky zahraničného obchodu a ich aktualizácie boli v roku 2023 poskytované mesačne v súlade so stanovenými termínmi.

Nariadenie EBS, pod ktoré spadá aj štatistika zahraničného obchodu, umožňuje po legislatívnej stránke modernizáciu systému Intrastat využitím rôznych zdrojov údajov pri zostavovaní štatistiky obchodu s tovarom v rámci EÚ a tiež stanovením kritérií pre výber spravodajských jednotiek pre túto štatistiku. S cieľom nezvyšovať administratívnu záťaž bola aj v roku 2023 stanovená výška prahu oslobodenia 1 mil. Eur pre vývoz aj dovoz, čím sa v porovnaní s rokom 2021 zásadným spôsobom znížil počet spravodajských jednotiek v zisťovaní INTRASTAT-SK.

3.2 Podnikové štatistiky

V súlade s požiadavkami nariadenia EBS boli práce zamerané na implementáciu nových požiadaviek. Eurostatu, medzinárodným organizáciám a národným používateľom boli poskytnuté v mesačnej, štvrťročnej a ročnej periodicite štatistické informácie hodnotiace vývoj odvetví Slovenskej republiky, vrátane prenosov v nových technických formátoch a metadátových správ o kvalite pre národných používateľov a Eurostat. Dôležité boli aj činnosti zamerané na prípravu prechodu na nové bázičné obdobie (rok 2021) v doméne krátkodobej štatistiky.

Rovnako v oblasti **štrukturálnej podnikovej** štatistiky, Štatistický úrad SR poskytol Eurostatu a národným používateľom definitívne ukazovatele za referenčný rok 2021 za sektor nefinančných a finančných korporácií, a predbežné za referenčný rok 2022 vrátane správ o kvalite. Štatistický úrad SR sa zameriaval na skvalitnenie procesu zostavenia ukazovateľov ročnej podnikovej štatistiky za finančné korporácie s cieľom pokryť všetky sektory tohto odvetvia kombináciou zdrojov dát zo štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov dát. Implementácia nariadenia EBS priniesla nové výzvy z pohľadu kompatibility poskytovaných výstupov štrukturálnej podnikovej štatistiky za krajinu s výstupmi za demografiu podnikov, ktoré boli úspešne implementované. Rovnako boli Eurostatu poskytnuté štatistické informácie o vnútorných a vonkajších zahraničných afiliáciách za referenčný rok 2021.

V štatistike **priemyslu** patrili k prioritám činnosti zamerané na spracovanie výstupov v súlade s požiadavkami legislatívy EÚ pre Eurostat, medzinárodné organizácie, národných používateľov a činnosti zamerané na implementáciu činnostných jednotiek v krátkodobej štatistike v kontexte nových požiadaviek nariadenia EBS. Boli realizované prípravné práce na projekte zameranom na správne preklasifikovanie jednotlivých kódov výrobkov podľa zoznamu vybraných priemyselných výrobkov PRODSLOV z aktuálne účinnej Štatistickej klasifikácie ekonomických činností SK NACE Rev. 2 do nového PRODSLOV na základe štatistickej klasifikácie ekonomických činností NACE Rev 2.1 revidovanej podľa delegovaného nariadenia (EÚ) 2023/137.

V štatistike **stavebníctva, obchodu a služieb** boli v zmysle európskej legislatívy spracované požadované výstupy za štatistiku stavebníctva, bytovej výstavby, obchodu a služieb, ktoré boli poskytnuté Eurostatu, medzinárodným organizáciám a národným používateľom. V roku 2023 sa začali práce na štatistickom registri budov domov a bytov, ktorého základ tvorí aplikácia pre elektronické sčítanie domov a bytov, rozšírená o získanie údajov za oblasť stavebného konania. Po prechode do produkčnej prevádzky register nahradí štvrtročné štatistické zisťovanie Štvrtročný výkaz o začatých, rozostavaných a dokončených bytoch, čo prispeje k zníženiu záťaže respondentov štatistických zisťovaní.

V štatistike **dopravy, informácií a komunikácie** dôležitou úlohou bola príprava prechodu týždenného zisťovania v cestnej nákladnej doprave na elektronický zber cez integrovaný štatistický informačný systém. Aj v kalendárnom roku 2023 pokračovali práce na reportovaní štatistických informácií Eurostatu, medzinárodným organizáciám (UNECE, International Transport Forum, Dunajská komisia, International Road Federation, spoločný informačný systém EUROSTAT-UNECE-ITF, EUROSTAT-REGIO) a národným používateľom. Bolo realizované zisťovanie o využívaní informačných a komunikačných technológií v podnikoch v súlade s požiadavkami európskej legislatívy o štatistike informačnej spoločnosti.

V rámci **konjunkturálnych prieskumov** bol Štatistický úrad SR zapojený do pilotného spracovania výpočtu ukazovateľa Index hromadenia pracovnej sily. Uvedený index má v súčasnej ekonomickej situácii veľký význam a od roku 2023 je zaradený ako trvalý ukazovateľ konjunkturálnych zisťovaní za jednotlivé odvetvia.

V oblasti štatistiky **energetiky** sa Štatistický úrad SR sústredil na splnenie požiadaviek na skrátenie termínov pre zasielanie ročných údajov do Eurostatu, Medzinárodnej energetickej agentúry a Štatistickej divízie OSN. Prenos údajov medzinárodným organizáciám a výstupov podľa požiadaviek nariadení EÚ bol zabezpečený v požadovaných termínoch, s výnimkou udelenou Eurostatom pre dve požiadavky Nariadenia Komisie (EÚ) 2022/132 z 28. januára 2022, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008 o energetickej štatistike, pokiaľ ide o vykonávanie aktualizácií ročnej, mesačnej a krátkodobej mesačnej energetickej štatistiky. Ide o skrátenie termínu predloženia údajov o kombinovanej výrobe elektriny a tepla, kde bude prvé predloženie údajov za referenčný rok 2023 namiesto 2022 a pre rôzne kategórie výroby elektriny vo fotovoltaických zariadeniach (veľkostné kategórie, rooftop, off-grid, autoproducenti) bude predloženie za prvý referenčný rok 2025 namiesto 2022. Ďalšie práce boli sústredené na prípravu prechodu zberu mesačných údajov o zemnom plyne zo Správy štátnych hmotných rezerv na Štatistický úrad SR vrátane zabezpečenia ich zasielania do Eurostatu a Medzinárodnej energetickej agentúry.

Štatistika **cestovného ruchu** v mesačnej a štvrťročnej periodicite poskytuje informácie o návštevnosti v ubytovacích zariadeniach na úrovni okresov, resp. miest či obcí, ako aj údaje v členení podľa šiestich kategórií ubytovacích zariadení. Informácie o domácom a výjazdovom cestovnom ruchu z výberového zisťovania realizovaného v domácnostiach, ako aj informácie o organizovanom cestovnom ruchu cestovnými kancelárkami a agentúrami boli zverejnené v súlade s požiadavkami a v stanovených termínoch. V roku 2023 Štatistický úrad SR zverejnil aj kompozitný Satelitný účet cestovného ruchu, ktorý sumarizuje prínos sektora v ekonomike.

V oblasti štatistiky **vedy, techniky a inovácií** boli Eurostatu poskytnuté výstupy a správy o kvalite za jednotlivé sektory vykonávania výskumu a vývoja v súlade s novými požiadavkami. Ďalšie práce boli zamerané na spoluprácu s Eurostatom a členskými štátmi EÚ na prípravu metodického manuálu pre štatistiku výskumu a vývoja publikovaného v decembri 2023 na stránke Eurostatu. V oblasti inovácií bolo vykonané štatistické zisťovanie o inováciách implementovaním nových požiadaviek podľa vzorového formulára Eurostatu pre spoločné zisťovanie členských štátov EÚ (Community Innovation Survey - CIS 2022).

V oblasti štatistiky **životného prostredia** sme sa zamerali na skvalitnenie výstupov environmentálnych účtov a výstupov za štatistiku odpadu. Štatistický úrad SR pripravil aj rozšírené štatistické výstupy za oblasť komunálneho odpadu na úroveň obcí.

V štatistike **poľnohospodárstva** sa v roku 2023 spustil zber údajov v rámci Integrovaného zisťovania fariem 2023, ktoré nadväzuje na Poľnohospodársky census fariem 2020 a súčasne pokračuje v desaťročnom cykle zberov údajov o štruktúrach fariem, vlastníckych vzťahoch, pracovnej sile, pestovaných plodinách a chovaných hospodárskych zvieratách. Špecifikom pre Integrované zisťovanie fariem 2023 bol zber údajov o zavlažovaní a technickom stave závlah, strojoch a zariadeniach využívaných na farmách, o spôsobe pokryvu a obrábania ornej pôdy, ako aj o skladovaní poľnohospodárskych výrobkov. V decembri 2023 boli zverejnené Definitívne výsledky Ekonomického poľnohospodárskeho účtu SR za rok 2022, zostaveného v spolupráci s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR.

Štatistický úrad SR sa aktívne podieľal na pripomienkovaní návrhov vykonávacích nariadení k integrovanému Nariadeniu Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2379 o štatistike poľnohospodárskych vstupov a výstupov, ktorým sa mení nariadenie Komisie (ES) č. 617/2008 a zrušujú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1165/2008, (ES) č. 543/2009 a (ES) č. 1185/2009 a smernica Rady 96/16/ES (tzv. SAIO nariadenie).

V oblasti **cenovej** štatistiky sa Štatistický úrad SR v roku 2023 zamerail najmä na prepočet časových radov cien produkčných štatistík na nové bázičné obdobie. Štatistický úrad SR pri výpočte indexu spotrebiteľských cien využitím transakčných údajov obchodných reťazcov za oblasť potravín a nealkoholických nápojov ukončil experimentálnu fázu tvorby štatistických výstupov a od 1. 1. 2024 prechádza do oficiálneho produkčného procesu. Publikovanie cien pohonných látok bolo rozšírené o látku bioLNG.

3.3 Sociálne štatistiky a demografia

Oblasť štatistiky obyvateľstva (**demografická štatistika**) zabezpečuje zber, spracovanie a šírenie demografických údajov s využitím nových inovatívnych nástrojov a metód.

Hlavným rozvojovým cieľom v oblasti zberu údajov je elektronizácia hlásení o demografickom pohybe obyvateľstva (sobáš, narodenie, rozvody, úmrtie, sťahovanie). V roku 2023 sa úspešne finalizoval proces elektronizácie zberu hlásení o narodených. Zároveň sa pripravila a kompletne realizovala elektronizácia hlásení o rozvode a pokračoval proces elektronizácie hlásení o úmrtí, ktorá je časovo i technologicky náročnejšia. V roku 2023 sa pokračovalo v spracovaní údajov a v diseminácii výsledkov zo Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 (SODB 2021). V rámci diseminácie sú produkty SODB 2021 zverejňované na stránke www.scitanie.sk. Začiatkom roku 2023 bol sprístupnený dátový produkt s názvom „Moja obec“. Tento ponúka vybrané údaje o obyvateľoch, domoch a bytoch za každú obec v Slovenskej republike. V máji 2023 boli zverejnené údaje o ľuďoch bez domova ako aj údaje o domácnostiach na Slovensku, ktoré sú k dispozícii odbornej aj laickej verejnosti.

V rámci štatistiky **práce a vzdelávania** bolo hlavným zámerom štatistiky práce v roku 2023 zabezpečiť dostupnosť aktuálnych informácií o vývoji zamestnanosti, nezamestnanosti a ekonomickej neaktivity. Súbežne s monitorovaním zamestnávania osôb v organizáciách prostredníctvom podnikového výkazníctva bol dopyt po personálnych kapacitách na pracovnom trhu sledovaný cez údaje o voľných pracovných miestach podľa metodiky Európskeho štatistického systému. Štvrťročné harmonizované výberové zisťovanie pracovných síl v domácnostiach pre potreby EÚ bolo v roku 2023 rozšírené o modul zameraný na dôchodok a účasť na trhu práce.

Prioritnou úlohou štatistiky **nákladov práce** bolo zostavenie oficiálnej priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve SR a reálnej mzdy v jednotlivých štvrťrokoch. Výpočet priemerného zárobku v SR bol pre potreby EÚ rozšírený v štvrťročnej periodicite aj o konštrukciu indexov nákladov práce, v ktorých boli okrem vyplatených mzdových prostriedkov zahrnuté aj nepriame výdavky na zamestnávanie.

V štatistike **vzdelávania** boli spracované a publikované výsledky výberového Zisťovania o vzdelávaní dospelých (Adult education survey, AES 2022), ktoré slúžia na porovnanie krajín EÚ.

V rámci štatistiky **životnej úrovne** obyvateľstva je jedným z hlavných zdrojov údajov výberové zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností (EU SILC – EU Statistics on Income and Living Conditions). Údaje z tohto zisťovania boli v roku 2023 diseminované vo verejnej databáze DATAcube. a v publikáciách. Toto rozsiahle výberové zisťovanie je okrem iného aj zdrojom pre viacero tzv. SDG (Sustainable Development Goals – ciele udržateľného rozvoja) indikátorov v oblasti kvality života, keďže výsledky poskytujú údaje o chudobe, sociálnom vylúčení a životných podmienkach obyvateľstva SR. Celkový obraz o súkromných hospodáriaciach domácnostiach v Slovenskej republike údajmi dopĺňa výberové zisťovanie Rodinných účtov, ktoré poskytuje údaje o výdavkoch, spotrebe a ich štruktúre.

V rámci štatistiky zdravia a sociálnej ochrany sú každoročne zbierané a spracovávané údaje týkajúce sa výdavkov na zdravotnú starostlivosť za SR (Systém zdravotných účtov), ako aj údaje z Európskeho systému integrovanej štatistiky sociálnej ochrany.

Prístup k **informačno-komunikačným technológiám**, hlavne informáciám o využívaní internetu na úrovni domácností a ich členov, je predmetom výberového zisťovania o využívaní informačných a komunikačných technológií v domácnostiach a u jednotlivcov (IKT).

4 Šírenie štatistických informácií

Štatistické informácie, ktoré produkuje Štatistický úrad SR, sú dostupné v súlade so zásadou neustrannosti spolu s podpornými metaúdajmi. V zhode s Kódexom postupov pre európsku štatistiku sú produkty Štatistického úradu SR relevantné, presné a spoľahlivé, včasné, koherentné a porovnateľné medzi regiónmi a krajinami. Štatistiky sa zverejňujú včas a v presne stanovenom termíne podľa [Kalendára prvého zverejnenia](#), ktorý je dostupný na webovom sídle Štatistického úradu SR a s ohľadom na pravidelne aktualizovanú a dodržiavanú [Politiku revízií](#) a [Kalendár revízií](#), rovnako verejne dostupnými na webovom sídle Štatistického úradu SR.

V roku 2023 Štatistický úrad SR zverejnil v plánovaných termínoch na svojom webovom sídle spolu 272 informatívnych správ a vydal spolu 44 publikácií (z toho bolo 13 publikácií s pridanou hodnotou).

Webové sídlo Štatistického úradu SR navštívilo v roku 2023 takmer 1,3 milióna používateľov, ktorí zobrazili viac ako 5,5 milióna stránok. Na rastúce požiadavky na štatistické informácie na národnej, ale aj na medzinárodnej úrovni Štatistický úrad SR reaguje hlavne rozširovaním ponuky dátových kociek. V súčasnosti zverejňuje 1676 dátových kociek v mesačnej, štvrťročnej alebo ročnej periodicite, čo predstavuje objem 9,93GB publikovaných údajov oproti 350 dátovým kockám publikovaným v roku 2017. V roku 2023 verejnú databázu DATAcube. navštívilo 230 990 používateľov, čo predstavuje medziročný nárast o 3,3 %. V roku 2023 bolo zobrazených 1 292 009 dátových kociek (stránok).

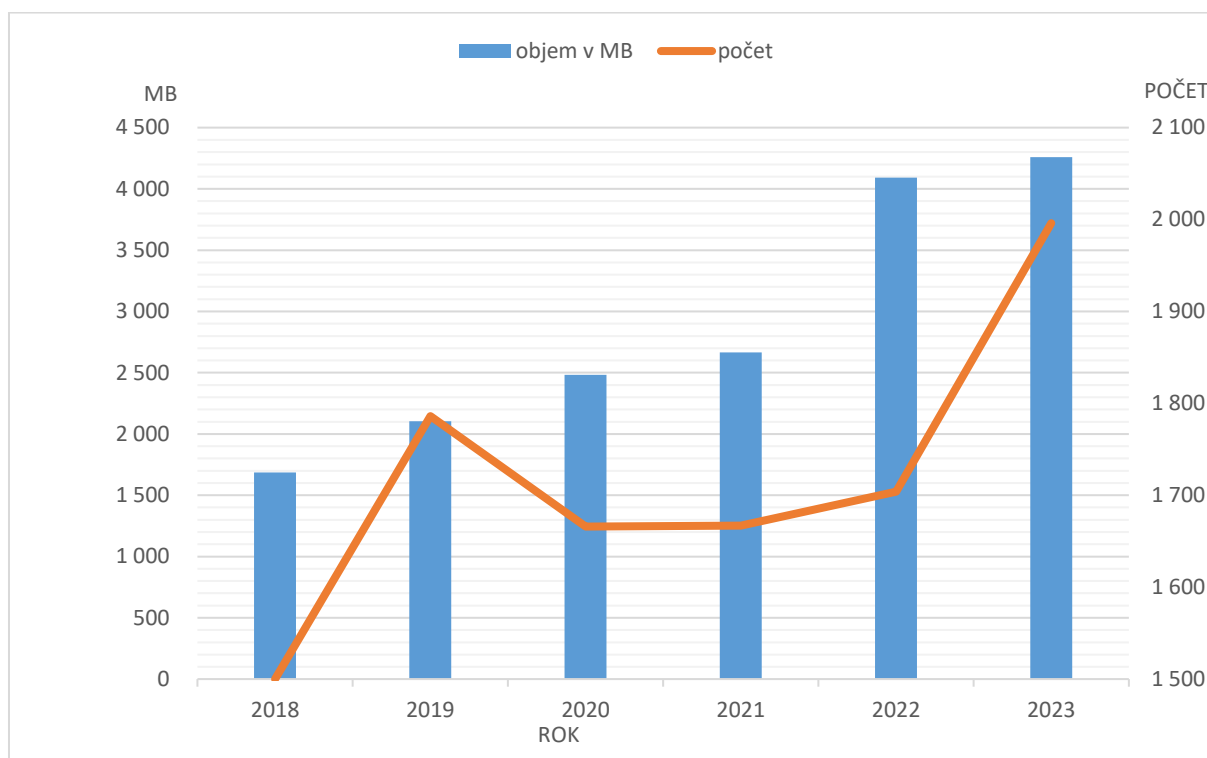
Za posledné obdobie štatistické produkty výrazným spôsobom zmenili svoj charakter – Štatistický úrad SR publikuje plne elektronické produkty (elektronické publikácie), detailne štruktúrované údaje (výstupy z SODB 2021, ktoré sú publikované na osobitnej web stránke www.scitanie.sk), kladie dôraz na publikovanie na sociálnych sieťach (Twitter, Facebook, Instagram, LinkedIn, Youtube), na ktorých bolo súhrnne zverejnených 1648 príspevkov a vo forme open data poskytuje najväčší počet data setov v rámci štátnej správy, aktuálne 916.

S cieľom zvýšiť relevantnosť a hodnotu štatistického výstupu pre používateľa bola pre vybrané produkty spustená prezentačná forma, tzv. “dashboardy” (Aktuálny informačný panel), do súborných publikácií boli zaradené URL linky na zdrojové dáta. Na účely zlepšenia zrozumiteľnosti štatistických produktov sú pre ich používateľov vypracovávané správy o kvalite v štandardizovanej podobe (štruktúra SIMS – Single Integrated Metadata Structure), ktoré sú verejne prístupné na webovom sídle Štatistického úradu SR.

Z roka na rok narastajú aj požiadavky zo strany Európskej komisie. V súlade s požiadavkami európskej legislatívy bolo v roku 2018 poskytnutých Európskej komisii 1500 data setov v objeme 1686 MB, v roku 2023 to bolo už 1996 data setov v objeme 4259 MB (pozri tabuľku a graf).

Tabuľka 1: Súborný údaj odoslaný do Európskej komisie (Eurostat) prostredníctvom EDAMIS v rokoch 2018-2023

Rok		2018	2019	2020	2021	2022	2023
objem v MB		1 685,50	2 104,81	2 483,52	2 665,41	4 091,12	4 259,05
počet		1500	1786	1666	1667	1704	1996

Graf 1: Súborný vývoj údajov odoslaných do Európskej komisie (Eurostat) prostredníctvom EDAMIS v rokoch 2018-2023

Okrem Eurostatu Štatistický úrad SR pravidelne poskytuje štatistické produkty aj ďalším medzinárodným organizáciám, a to najmä Medzinárodnej agentúre pre energetiku, Medzinárodnej federácii pracovníkov v doprave, Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj a Európsku komisiu – ECFIN, Organizácii pre výživu a poľnohospodárstvo OSN.

Rovnako aj na národnej úrovni Štatistický úrad SR pravidelne poskytuje štatistické produkty partnerským inštitúciám. V roku 2023 bolo takto poskytnutých 230 štatistických produktov, z toho 75 v ročnej, 24 v polročnej, 44 v štvrťročnej a 87 v mesačnej periodicite. Najviac štatistických produktov bolo poskytnutých Národnej banke Slovenska (89 produktov, čo predstavuje 38,7 % z celkového počtu). K ďalším dôležitým odberateľom údajov patrili Ministerstvo financií SR (38 produktov), Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (22), Ministerstvo hospodárstva SR (14), Ministerstvo životného prostredia SR (13), Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR (7), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR (8).

Štatistický úrad SR reaguje aj na ad hoc požiadavky národných používateľov, a to poskytovaním štatistických produktov, ktoré sú prispôbené ich špecifickým potrebám. V roku 2023 bolo takto poskytnutých cca 1260 na mieru šitých štatistických produktov.

Aby Štatistický úrad SR získal spätnú väzbu od používateľov štatistických produktov, týkajúcu sa ich skúseností s využívaním jednotlivých produktov alebo služieb a tiež ich očakávania a odporúčania pre jednotlivé oblasti štatistiky, vykonáva v dvojročných intervaloch formou prieskumu meranie spokojnosti používateľov s produktmi a službami Štatistického úradu SR. V roku 2022 sa uskutočnil v poradí už siedmy takýto prieskum. Dotazník obsahoval 12 otázok. V prieskume spokojnosti 2022 bola zistená druhá najvyššia miera spokojnosti používateľov s produktmi a službami Štatistického úradu SR

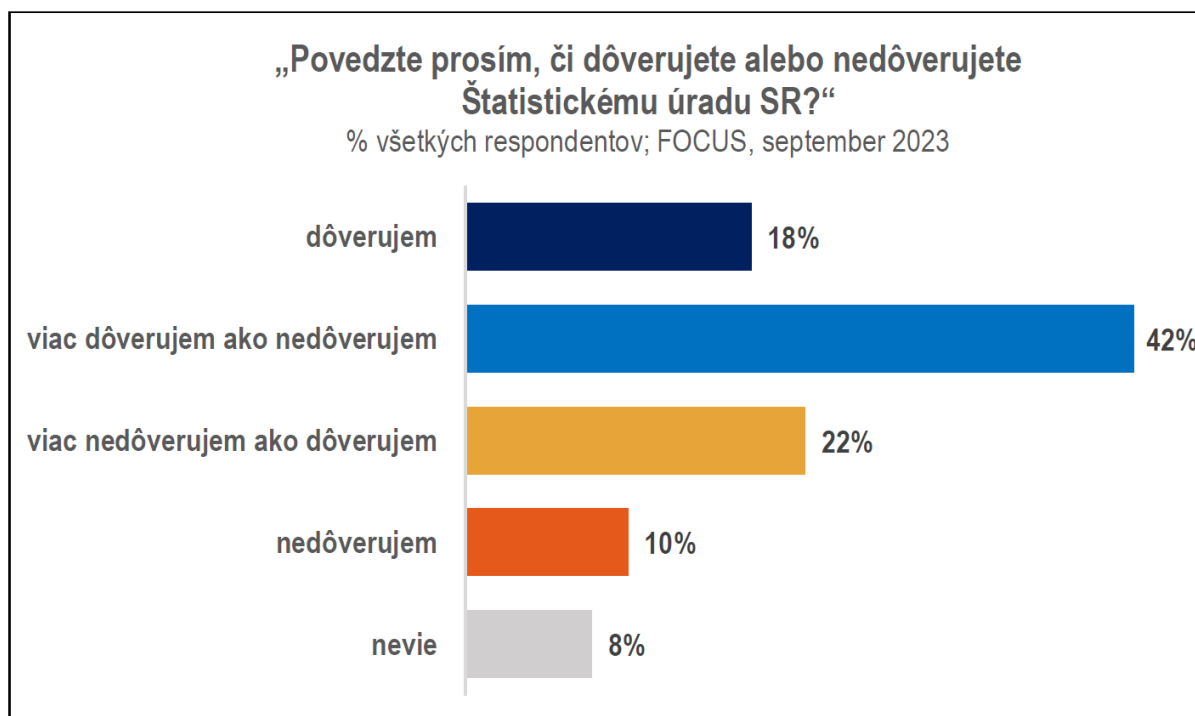
od začiatku jej sledovania. Index všeobecnej spokojnosti s produktmi a službami dosiahol v roku 2022 hodnotu 74,2 bodov zo 100. Relevantné požiadavky používateľov štatistických produktov z prieskumu spokojnosti boli premietnuté do plánov štatistických činností na rok 2023.

5 Inštitucionálne prostredie

Zásadný vplyv na dôveryhodnosť Štatistického úradu SR ako ústredného orgánu štátnej správy, ktorý rozvíja, tvorí a šíri štátnu štatistiku, majú zásady organizácie a riadenia jeho činnosti, akými sú koordinácia a spolupráca, primeranosť zdrojov, záväzok ku kvalite, štatistická dôvernosc, nestrannosť a objektivita.

Jedným z dlhodobých cieľov Štatistického úradu SR je zvyšovanie hodnoty inštitúcie a jej uznanie na národnej aj medzinárodnej úrovni. Plnenie tohto cieľa Štatistický úrad SR monitoruje pomocou ukazovateľov ako dôveryhodnosť úradu a miera využívania poskytovaných informácií verejnosťou a pre zabezpečenie objektívnosti a nepochybnosti výsledkov uskutočňuje každý druhý rok prieskum dôveryhodnosti z pohľadu verejnosti.

V roku 2023 nezávislá agentúra FOCUS, Centrum pre sociálnu a marketingovú analýzu uskutočnila prieskum, ktorého cieľom bolo zistiť, do akej miery prichádza verejnosť do kontaktu so štatistickými informáciami a či Štatistickému úradu SR ako inštitúcii dôveruje. Prieskum sa uskutočnil v dňoch 6. až 13. septembra 2023. Podľa výsledkov prieskumu Štatistickému úradu SR dôveruje 60 % respondentov.

Graf 2: Výsledky prieskumu dôveryhodnosti Štatistického úradu SR

Štatistický úrad SR dlhodobo patrí k najdôveryhodnejším štátnym inštitúciám na Slovensku. V roku 2023 obsadil 4. miesto v rebríčku dôveryhodnosti dvanástich vybraných štátnych inštitúcií. Rovnakú pozíciu dosiahol Štatistický úrad SR aj v predchádzajúcich prieskumoch v roku 2019 a 2021.

5.1 Koordinácia a spolupráca

Rozvoj, tvorbu a šírenie štátnej štatistiky okrem Štatistického úradu SR vykonávajú aj iné vnútroštátne orgány, čo si vyžaduje značnú mieru spolupráce a najmä koordinácie. Štatistický úrad SR plní rolu koordinátora národného štatistického systému v medziach ustanovených nariadením o európskej štatistike a zákonom o štátnej štatistike, pričom plnenie úloh štátnej štatistiky inými orgánmi vykonávajúcimi štátnu štatistiku koordinuje najmä:

1. štatistickým plánovaním a podávaním správ o plnení štatistického plánu,
2. tvorbou základného metodického rámca a rámca kvality štátnej štatistiky,
3. metodickým usmerňovaním iných orgánov vykonávajúcich štátnu štatistiku pri rozvoji, tvorbe a šírení štátnej štatistiky,
4. monitorovaním kvality štátnej štatistiky a dodržiavania základných princípov štátnej štatistiky,
5. určovaním a kontrolou plnenia požiadaviek na štatistické produkty,
6. určovaním spôsobu prenosu a šírenia štatistických údajov,
7. vydávaním výkladových stanovísk k ustanoveniam tohto zákona, ustanoveniam všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie, ak ide o dôležité otázky alebo ak výkon úloh štátnej štatistiky nie je jednotný,

Na plnenie úlohy koordinátora NŠS využíva Štatistický úrad SR viacero nástrojov odborného, organizačného, manažérskeho a technického charakteru, ktoré majú svoje legislatívne ukotvenie [vo všeobecne záväzných právnych predpisoch z oblasti o štátnej štatistike](#) a vo vnútorných predpisoch Štatistického úradu SR.

Štatistický úrad SR vypracoval Národnú príručku kvality pre NŠS ako základný dokument obsahujúci okrem základných informácií o jednotlivých zásadách [Kódexu postupov pre európsku štatistiku](#), aj detailné návody, ako vykonávať štátne štatistické zisťovania, pravidlá zverejňovania a publikovania štatistických informácií v NŠS, a informácie týkajúce sa indikátorov kvality a správ o kvalite pre používateľov. Hlavným cieľom koordinácie je vybudovať NŠS riadený metaúdajmi a orientovaný na kvalitu štatistického procesu a produktu (metadata driven, quality driven, product driven).

Na zabezpečenie koordinačnej úlohy Štatistického úradu SR bola ako ďalší nástroj koordinácie podľa zákona o štátnej štatistike zriadená **Koordinačná rada pre štátnu štatistiku** ako odborný koordinačný orgán pre otázky týkajúce sa plnenia úloh štátnej štatistiky inými orgánmi vykonávajúcimi štátnu štatistiku a ktorej členmi sú zástupcovia týchto orgánov. V roku 2023 sa podarilo zvýšiť frekvenciu zasadnutí Koordinačnej rady pre štátnu štatistiku a hlavne kvalitu diskusií, čo sa stretlo s veľmi pozitívnym ohlasom zo strany zástupcov jednotlivých orgánov vykonávajúcich štátnu štatistiku. Ďalej bola zriadená funkcia **Hlavného štatistika NŠS**, ktorý je zodpovedný za realizáciu koordinačnej úlohy v rámci NŠS v zmysle zákona o štátnej štatistike.

Novým nástrojom koordinácie sa ako výstup z realizácie projektu reforma zberu údajov vo verejnej správe postupne stáva **Jednotný informačný systém štátnej štatistiky**, ktorého charakteristika je uvedená v zákone o štátnej štatistike a ktorý slúži na štandardizáciu a koordináciu vybraných štatistických procesov a hodnotenie štatistických výstupov orgánov vykonávajúcich štátnu štatistiku.

V roku 2023 Štatistický úrad SR vydal vyhlášku č. 432/2023 Z. z. o správe o kvalite zostavenej štatistiky, ktorou sa aj iným orgánom vykonávajúcim štátnu štatistiku ukladá povinnosť vypracúvať a zverejňovať štruktúrované správy o kvalite zostavenej štatistiky, ktorou je štatistický produkt určený na zverejnenie pre potreby používateľov štátnej štatistiky. Môže ísť o štatistický produkt vytvorený v rámci európskeho štatistického programu na vnútroštátnej úrovni alebo o štatistický produkt vytvorený mimo rámca európskej štatistiky a definovaný orgánom vykonávajúcim štátnu štatistiku. Stanovenie náležitostí správ o kvalite vykonávacím právnym predpisom je vhodným nástrojom na zabezpečenie jednotnej štruktúry a požadovaného obsahu týchto dokumentov, ktorý sa osvedčil aj v európskom štatistickom systéme. Správy o kvalite sú totiž neoddeliteľnou súčasťou systému metaúdajov každého orgánu vykonávajúceho štátnu štatistiku v rámci európskeho štatistického systému aj národného štatistického systému.

Úlohou Štatistického úradu SR ako koordinátora NŠS je vykonávať metodické **audity u členov NŠS**, ktorých cieľom je preveriť zhodu internej štatistickej dokumentácie členov NŠS so spoločnými usmerneniami definovanými v Národnej príručke kvality, ako aj zhodu vykonávanej praxe s existujúcimi predpísanými pracovnými postupmi, formálnymi štandardmi a povinnosťami viažucimi sa k členstvu v NŠS.

V roku 2023 boli po prvýkrát zrealizované dva metodické audity u členov národného štatistického systému, konkrétne v Národnom lesníckom centre (príspevková organizácia zriadená MPaRV SR) a v Správe štátnych hmotných rezerv SR. Nezhoda nebola zistená ani u jedného auditovaného. Štatistický úrad SR navrhol pre Národné lesnícke centrum celkovo 11 námetov na zlepšenie a Správe štátnych hmotných rezerv SR bolo navrhnutých deväť námetov na zlepšenie. Štatistický úrad SR sa ako koordinátor NŠS venuje aj odbornej príprave, ktorú poskytuje členom NŠS prostredníctvom rôznych školení a iných vzdelávacích aktivít v oblasti štátnej štatistiky. Koordinovaný program odbornej prípravy zohľadňujúci potreby všetkých členov NŠS je v súčasnosti uverejnený a prístupný pre členov NŠS na prihlasovanie prostredníctvom kolaboračnej platformy Confluence, ktorú Štatistický úrad SR využíva na zdieľanie informácií a dokumentov v rámci NŠS. V roku 2023 sa odbornej prípravy v oblasti štátnej štatistiky zúčastnilo 60 zamestnancov iných vnútroštátnych orgánov. Školenia boli zamerané na ochranu dôverných štatistických údajov, správy o kvalite a Európsky štatistický systém.

Medzi hlavné nástroje koordinácie nástrojov koordinácie sa zaraďuje už uvedený **program štátnych štatistických zisťovaní na príslušné trojročné obdobie** (bližšie pozri kapitola 1.1).

5.1.1 Spolupráca s vysokými školami

Dňa 8. decembra 2023 Štatistický úrad SR podpísal Memorandum o spolupráci so siedmymi vysokými školami:

- Ekonomická univerzita v Bratislave,
- Univerzita Komenského v Bratislave,

- Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre,
- Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici,
- Žilinská univerzita v Žiline,
- Vysoká škola medzinárodného podnikania ISM Slovakia v Prešove,
- Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre.

Strany Memoranda sa dohodli na vzájomnej spolupráci najmä v týchto oblastiach: vzdelávanie, výskum, osвета, technologický rozvoj a inovácie, poradenstvo a konzultácie a organizácia vedeckých a odborných podujatí. Podpísaný dokument je platformou pre integráciu oficiálnej štatistiky do akademického sveta prostredníctvom odborných prednášok, podpory pri vypracovávaní záverečných prác študentov, či aktívnej spolupráce na obsahu recenzovaného vedeckého časopisu vydávaného Štatistickým úradom SR (Slovenská štatistika a demografia).

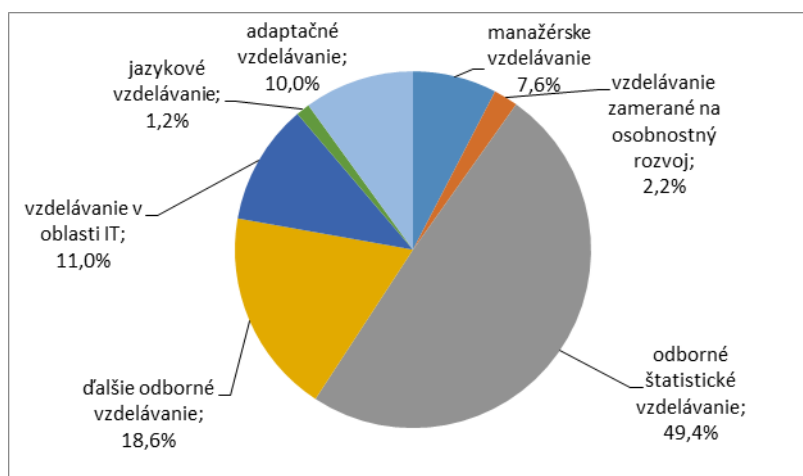
5.1.2 Spolupráca na úrovni V4

Na regionálnej úrovni pokračovalo predsedníctvo SR vo Vyšehradskej skupine do júna 2023. Partnerstvo medzi štatistickými úradmi V4 sa počas slovenského predsedníctva zameralo najmä na zdieľanie informácií o používaných štatistických postupoch a metódach, širšiu výmenu údajov a nastavenie efektívnej spolupráce aj po skončení slovenského predsedníctva V4. Štatistický úrad SR v roku 2023 zorganizoval dva workshopy so zameraním na modernizáciu štatistiky spotrebiteľských cien a nové výzvy po ukončení Sčítania obyvateľov, domov a bytov 2021 a využívanie geopriestorových informácií pre zostavovanie oficiálnych štatistík. Bola vydaná spoločná publikácia [Inflation in the Visegrad Group](#) venovaná národným ukazovateľom krajín V4, ktorá sa týkala inflácie.

5.2 Primeranosť zdrojov

Činnosti zamerané na rozvoj **ľudských zdrojov** vychádzajú z faktu, že Štatistický úrad SR je znalostnou organizáciou, ktorá kladie dôraz na rozvoj odborných a manažérskych znalostí a zručností svojich zamestnancov prostredníctvom efektívneho systému vzdelávania štatistických pozícií. Podľa Plánu vzdelávania zamestnancov Štatistického úradu SR na rok 2023 sa zamestnanci v priebehu roka zúčastňovali na vzdelávacích podujatiach v oblastiach:

- manažérskeho vzdelávania,
- vzdelávania zameraného na osobnostný rozvoj,
- odborného štatistického vzdelávania,
- ďalšieho odborného vzdelávania,
- informačných technológií,
- jazykového vzdelávania,
- adaptačného vzdelávania.

Graf 3: Podiel jednotlivých druhov vzdelávania v roku 2023

V roku 2023 sa spolu uskutočnilo 721 vzdelávacích aktivít, na ktorých sa zúčastnilo 5 537 účastníkov

V roku 2023 pracovalo na Štatistickom úrade SR 746 zamestnancov (76,5 % žien a 23,5 % mužov), z toho priamo v jeho sídle 311 zamestnancov a na stálych pracoviskách zriadených v sídle krajov 435 zamestnancov. Vo vedúcich funkciách pôsobilo 131 zamestnancov, z toho bolo 70 % žien a 30 % mužov. V priebehu roka 2023 boli v záujme optimalizácie činností a zvýšenia efektívnosti plnenia úloh realizované viaceré organizačné zmeny. Organizačnú štruktúru najvýznamnejšie ovplyvnili zmeny, ktorých výsledkom bolo zrušenie Pracoviska Štatistického úradu SR v Bratislave k 31. 12. 2023 a postupný prechod činností v rámci špecializácie (štatistika za oblasť vnútorného obchodu, peňažníctva, poisťovníctva a netrhových služieb) do pôsobnosti Pracoviska Štatistického úradu SR v Nitre.

Rozvoj finančných zdrojov je súčasťou mechanizmu prípravy, schvaľovania, monitorovania a vyhodnocovania čerpania štátneho rozpočtu SR. Rozvoj finančných zdrojov sa zameriaval v rámci doterajších stratégií na zabezpečenie finančných zdrojov na riadne fungovanie Štatistického úradu SR vrátane jeho rozvoja. Pre kapitolu Štatistický úrad SR boli zákonom č. 526/2022 Z. z. o štátnom rozpočte schválené výdavky vo výške 34 112 803 eur (z toho 2 101 694 eur na sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021, ďalej len „SODB“). V priebehu roka 2023 bol rozpočet kapitoly upravený prostredníctvom rozpočtových opatrení Ministerstva financií SR na 52 640 218,50 eur. Úpravy sa týkali napríklad zabezpečenia prostriedkov na referendum, na realizáciu doplnkových volieb do zastupiteľstiev miest a obcí, ďalej na zabezpečenie predčasných volieb do Národnej rady SR či na zabezpečenie transpozície smernice Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2018/843. Ďalšími rozpočtovými opatreniami bol navýšený limit výdavkov o prostriedky Európskej únie a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu v celkovej výške 12 250 322,22 eur určených na projekty, ktoré Štatistický úrad SR riešil v rámci dvoch operačných programov: OP Kvalita životného prostredia – Prioritná os 4 a OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020 – Prioritná os 7 – Informačná spoločnosť.

Rozvoj IKT sa zameriaval na zabezpečenie rozvoja informačného systému a súvisiacich informačno-komunikačných technológií tak, aby podporili efektívnosť procesov a integráciu informačných systémov v rámci národného štatistického systému.

V rámci naplňovania strategických cieľov Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy (NKIVS) Štatistický úrad SR sa zameriaval na zvyšovanie spokojnosti so službami, zvyšovanie podielu elektronickej komunikácie, zjednodušovanie služieb a zavádzanie opatrení pre zjednodušovanie a odbyrokratizovanie záťaže občanov a podnikateľov. Štatistický úrad SR prechádza digitálnou a dátovou transformáciou a v plnom rozsahu využíva možnosti digitálnych technológií a výmeny údajov. Prioritou sa stala aj realizácia projektov na zvyšovanie pridanej hodnoty nasadených systémov a optimalizovanie nákladov na prevádzku IKT systémov s potrebným posilňovaním ľudských zdrojov, zvyšovaním úrovne kybernetickej a informačnej bezpečnosti na minimalizovanie bezpečnostných incidentov a možných vplyvov.

V roku 2020 bol ukončený proces certifikácie systému manažérstva informačnej bezpečnosti Štatistického úradu SR. Následne sa v roku 2023 v zmysle normy, ISO/IEC 27001:2013 systém manažérstva informačnej bezpečnosti, pokračovalo v ďalších aktivitách spojených so zvyšovaním bezpečnosti IKT. Podarilo sa realizovať implementáciu „bezpečnostnej platformy“ a tým zabezpečiť veľmi vysokú úroveň bezpečnosti počas prenosu, správy a uchovávanía dôverných štatistických údajov.

5.3 Orientácia na kvalitu

Štatistický úrad SR sa zaväzuje ku kvalite s cieľom nepretržitého zlepšovania kvality procesov a štatistických produktov. V rámci udržiavania implementovaného integrovaného systému manažérstva kvality (SMK) v ktorom sú integrované zásady Kódexu postupov pre európsku štatistiku, sa Štatistický úrad SR sústredil na druhý dozorný audit SMK Štatistického úradu SR. Príprava na audit bola zameraná hlavne na kontext organizácie – pochopenie súvislostí vo vzťahu k externému a internému prostrediu a kľúčovým zainteresovaným stranám, na plánovanie procesov – vo väzbe na všetky fázy PDCA cyklu, na základnú dokumentáciu SMK, jej komunikovanie a zvyšovanie povedomia zamestnancov o politike a cieľoch kvality, na výkonnosť procesov a kvalitu výstupov a na nastavenie a zvládanie identifikovaných rizík. Recertifikačný audit vykonala v novembri 2023 organizácia s medzinárodnou akreditáciou, Bureau Veritas Slovakia, ktorá potvrdila, že Štatistický úrad SR vytvoril, udržiava a rozvíja systém manažérstva kvality v súlade s požiadavkami normy ISO 9001:2015. Štatistický úrad SR súčasne dlhodobo preukazuje schopnosť systému plniť požiadavky na produkty a služby v rámci rozsahu certifikácie a v súlade so svojou politikou a so svojimi cieľmi.

Dôležitou súčasťou systému manažérstva kvality Štatistického úradu SR bolo aj plnenie strategických cieľov Stratégie rozvoja Štatistického úradu SR do roku 2022, ktorá bola prolongovaná do roku 2023. Podľa odpočtov aktuálneho stavu k 31. januáru 2024 bolo z 50 akčných programov stratégie na 100 % splnených 42. Dôvodom nenaplnenia zvyšných 8 akčných programov boli predovšetkým nedostatočné zdroje – finančné a ľudské, ale aj nevyhnutná prioritizácia ďalších dôležitých úloh. Realizácia nenaplnených akčných programov bude plynule pokračovať v ďalšom strategickom období.

V rámci ďalšieho rozvíjania zavedeného integrovaného systému manažérstva kvality sa Štatistický úrad SR už viac rokov podieľa na realizácii Národného programu kvality Slovenskej republiky, v súčasnosti prijatého vládou SR na roky 2022 – 2026. Štatistický úrad SR sa zapojil do uvedeného programu prostredníctvom piatich aktivít v oblasti manažérstva kvality (podpory organizácií k ich trvalému zlepšovaniu, k certifikácii akreditovanými orgánmi a k implementácii manažérstva rizík) a v oblasti trvalého zlepšovania (činností/procesov v organizáciách verejnej správy realizáciou projektov).

5.4 Štatistická dôvernosť

Štatistický úrad SR je na základe § 3 ods. 1 písm. e) a ods. 6 zákona o štátnej štatistike povinný zachovávať štatistickú dôvernosť, ktorou sa rozumie ochrana dôverných štatistických údajov bez ohľadu na zdroj, z ktorého boli získané, pričom je zakázané použiť získané štatistické údaje na iné než štatistické účely alebo s nimi iným spôsobom nakladať v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Štatistický úrad SR na základe zákona o štátnej štatistike môže poskytnúť prístup na mikroúrovni len k dôverným štatistickým údajom na vedecké účely (údaj, ktorý neumožňuje priamu identifikáciu štatistickej jednotky a je modifikovaný v miere nevyhnutnej na minimalizáciu rizika nepriamej identifikácie štatistickej jednotky) výskumným subjektom –inštitúciám uskutočňujúcim výskum a vývoj, analytickým jednotkám ústredných orgánov štátnej správy, Rade pre rozpočtovú zodpovednosť a Parlamentnému inštitútu Národnej rady Slovenskej republiky a študentom a absolventom vysokých škôl na účely vypracovania záverečnej alebo rigoróznej práce, a to na základe písomnej zmluvy uzavretej medzi Štatistickým úradom SR a žiadateľom o prístup. Za študentov a absolventov o prístup k týmto údajom žiada ich vysoká škola. Žiadateľ o poskytnutie dôverných štatistických údajov musí splniť viaceré podmienky. Základným predpokladom získania prístupu je nevyhnutnosť spracúvania dôverných štatistických údajov na účel jednoznačne identifikovaný v žiadosti. Údaje, ktoré sú predmetom zmluvy sa poskytujú v zabezpečenom prostredí výskumného dátového centra alebo iným elektronicky zabezpečeným spôsobom (na zabezpečenom technickom nosiči, alebo zabezpečeným prenosom dát). Pred poskytnutím musia byť v procese prípravy ochránené tak, aby bolo minimalizované riziko identifikácie štatistických jednotiek, ktorých sa týkajú, a zostala zachovaná čo najväčšia možná informačná hodnota údajov vzhľadom na cieľ výskumného projektu.

Výskumné dátové centrum v sídle Štatistického úradu SR je určené na prácu s dôvernými štatistickými údajmi na vedecké účely (bez priamych identifikátorov), prostredníctvom ktorého je možné pracovať s detailnejšími údajmi na vedecké účely.

Najväčšiu skupinu odberateľov mikroúdajov na vedecké účely tvorili v roku 2023 slovenské vysoké školy, ktorým boli poskytnuté mikroúdaje v piatich prípadoch (Univerzita Komenského v Bratislave - tri zmluvy, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre - jedna zmluva, Technická univerzita v Košiciach - jedna zmluva). S analytickými útvarmi ministerstiev boli uzatvorené tri zmluvy (Ministerstvo hospodárstva SR, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a mládeže SR a Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR), ďalšie tri zmluvy boli podpísané s ústavmi SAV (dve zmluvy s Ekonomickým ústavom a jedna zmluva s Prognostickým ústavom). Dve zmluvy upravovali poskytnutie dôverných štatistických údajov so zahraničnými zmluvnými stranami (Univerzita Karlova, The Vienna Institute for International Economic Studies). Jedna zmluva bola uzavretá s Kanceláriou Rady pre rozpočtovú zodpovednosť a jedna zmluva s Inštitútom pre výskum práce a rodiny.

V roku 2023 zabezpečil Štatistický úrad SR poskytnutie dôverných štatistických údajov prostredníctvom 16 zmlúv. Z uvedeného počtu v 13 prípadoch išlo o odovzdanie ochránených dôverných údajov na dátovom nosiči alebo prostredníctvom FTP servera. Tri zmluvy sa týkali poskytnutia prístupu k dôverným štatistickým údajom vo Výskumnom dátovom centre.

Pri rozvoji, tvorbe a šírení európskych štatistík rešpektuje Štatistický úrad SR slobodu vedeckého bádania a postupuje objektívnym, odborným a transparentným spôsobom, ktorý zaručuje

rovnaké zaobchádzanie vo vzťahu ku všetkým používateľom, na základe zákona o štátnej štatistike. V prostredí Štatistického úradu SR a cez rolu koordinátora prenesene aj v NŠS ako takom je **zabezpečenie nestrannosti a objektívnosti** podporené implementáciou systému manažérstva kvality, relevantnými dokumentmi ako [Deklarácia kvality](#), [Politika kvality](#) či [Politika šírenia štatistických informácií](#) a [Kódexom postupov pre európsku štatistiku](#).

6 Zvyšovanie efektívnosti a účinnosti štatistických procesov

6.1 Oblasť inovácií

S cieľom neustáleho skvalitňovania štatistických produktov a metód Štatistický úrad SR systematicky inovuje štatistické procesy v zmysle modelu GSBPM (Generic statistical business process model).

V rámci modernizácie cenových štatistík bol ukončený vývoj a testovanie programového vybavenia na spracovanie transakčných údajov obchodných reťazcov. Táto metodická zmena prispela k zvýšeniu kvality výpočtu indexu spotrebiteľských cien a k zefektívneniu interných procesov na Štatistickom úrade SR.

Štatistický úrad SR v roku 2023 v rámci experimentálnej štatistiky ukončil riešenie dvoch projektov spolufinancovaných Európskou úniou v rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja, OP Integrovaná infraštruktúra 2014 – 2020.

Prvým z nich bol projekt Dynamický cenový model, ktorého cieľom bolo otestovať možnosti využívania iných alternatívnych zdrojov údajov pre cenovú štatistiku, ako sú napríklad údaje od spoločnosti Heureka Group, ktoré umožňujú vytvárať si obraz o e-commerce aktivitách na slovenskom trhu a doplniť škálu doteraz používaných dátových zdrojov pre cenovú štatistiku.

Druhým v poradí bol projekt Socioekonomické aspekty Big Data v štatistike. Projekt bol zameraný na využívanie nových zdrojov údajov v štatistike - údajov mobilných operátorov pre účely demografickej štatistiky so zameraním na údaje o pohybe obyvateľstva a rôznych foriem populácie (denná, nočná populácia) a údajov z mýtného systému Národnej diaľničnej spoločnosti s cieľom navrhnúť modely pre rýchly odhad indexu priemyselnej výroby.

V oblasti tvorby výberových súborov pre podnikové štatistiky pokračovali aktivity zamerané na zdokonaľovanie algoritmov umožňujúcich zohľadnenie záťaže spravodajských jednotiek vo viacerých zisťovaniach súčasne, čím Štatistický úrad SR prispel k redukcii ich celkovej záťaže.

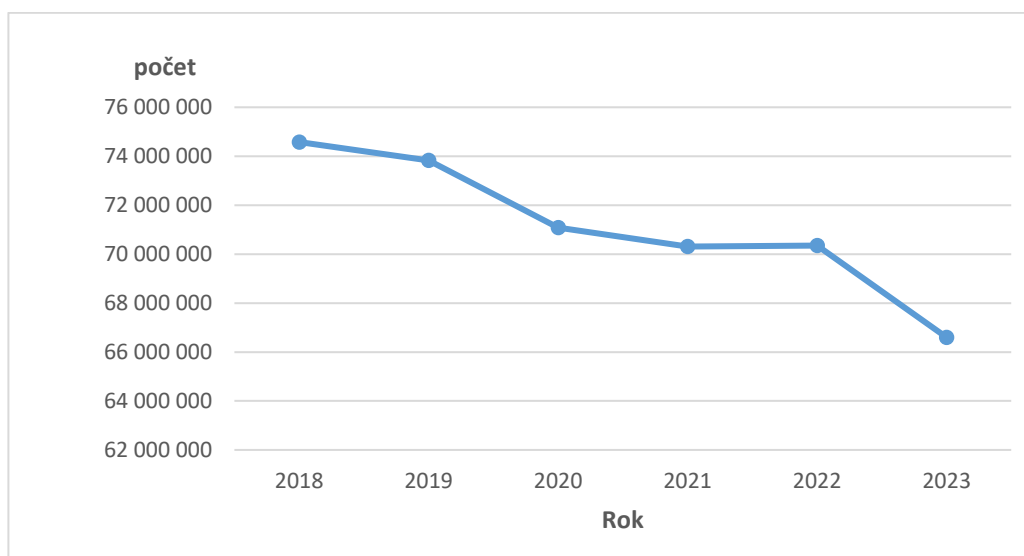
Ku koncu roka 2023 boli ukončené práce súvisiace s riešením projektu „Informačný systém Registra podnikov“ (ďalej len „IS RPOD“), ktorého hlavným zámerom bolo naplnenie požiadaviek ustanovených v čl. 2 ods. 3, 4 a 7 a Prílohe III nariadenia EBS.

6.2 Záťaž respondentov štatistických zisťovaní

Zákon o štátnej štatistike v § 3 Základné princípy štátnej štatistiky a kritériá kvality štátnej štatistiky v ods. 7 ustanovuje, že „zdroje sa musia optimálne využívať a zaťaženie spravodajských jednotiek v najväčšej možnej miere redukovať“. Na tento účel Štatistický úrad SR pravidelne sleduje a vyhodnocuje projektovanú zaťaženosť respondentov štatistických zisťovaní. Túto záťaž vyhodnocuje

z pohľadu požadovaných položiek v jednotlivých štatistických formulároch pri zohľadnení počtu oslovených spravodajských jednotiek a periodicity jednotlivých zisťovaní.

V roku 2023 Štatistický úrad SR požadoval od respondentov 67 347 981 položiek prostredníctvom 1 149 469 štatistických formulárov. Pri porovnávaní položkovej záťaže v čase porovnávame len počty požadovaných položiek v každoročne vykonávaných zisťovaniach. Z dlhodobého hľadiska položková záťaž mierne klesá a v roku 2023 tento pokles dosiahol oproti základnému obdobiu (2018) hodnotu 10,7 %.

Graf 4: Položková záťaž respondentov štátnych štatistických zisťovaní

Na jej vývoj mal vplyv jednak pokles počtu štatistických formulárov, ale aj zníženie ich rozsahu v dôsledku optimalizácie štátnych štatistických zisťovaní a intenzívneho využívania administratívnych zdrojov údajov. Dobrým príkladom integrácie a prepájania viacerých zdrojov údajov je spracovanie ročnej štruktúrálnej podnikovej štatistiky, pri zostavení ktorej sa využívajú a prepájajú údaje zo siedmich administratívnych zdrojov (daňové údaje a údaje zo Sociálnej poisťovne) spolu s údajmi zo štátnych štatistických zisťovaní.

Štatistický úrad SR má uzavretých 50 dohôd so správcami administratívnych zdrojov údajov a externých zdrojov údajov. Využívaním administratívnych a iných externých zdrojov sa síce znižuje záťaž podnikateľského prostredia, ale na druhej strane dochádza k presunu tejto záťaže na producenta štatistických výstupov, teda na Štatistický úrad SR.

6.3 Efektívnosť vynaložených nákladov na štatistické zisťovania

Efektívnosť vynaložených nákladov je jedným zo základných princípov štátnej štatistiky a podľa § 3 ods. 7 sa ňou rozumie, že náklady na tvorbu štátnej štatistiky musia byť primerané dôležitosti výsledkov a plánovanému prínosu, zdroje sa musia optimálne využívať a zaťaženie spravodajských jednotiek v najväčšej možnej miere redukovať.

Štatistický úrad SR má zavedené sledovanie nákladov na svoje štatistické a neštatistické projekty a činnosti definované v rámci Informačného systému na sledovanie odpracovaného času.

Na základe údajov uvedených v ISSOČ prepojenom na účtovnícky a mzdový systém umožňuje následne manažérsky informačný systém (MIS) priradiť k jednotlivým projektom (štátnym štatistickým zisťovaniam, štatistickým výstupom a iným projektom) priame náklady (mzdové, priame nákupy tovarov a služieb a iné) priamo a režijné náklady podľa zvolenej rozvrhovej základne. Tento prístup umožňuje sledovať pre zvolené obdobie náklady na projekty, činnosti, útvary a ich kombinácie s dostatočnou výpovednou hodnotou.

Informácie o nákladoch na jednotlivé štatistické projekty sú uvedené v dokumente Analýza produkčných nákladov štatistických projektov (s dôrazom na štátne štatistické zisťovania). Analýza sa vypracováva jedenkrát ročne a je prerokovávaná na porade vedenia Štatistického úradu SR. Výsledky predstavujú prvé priblíženie nákladov ex-ante na ďalší rok. Ak ide o nové alebo modifikované štátne štatistické zisťovanie alebo štatistický výstup, je odhad nákladov ex-ante uvedený v projektovom zámere.

Štatistický úrad SR systematicky pracuje na zefektívnení štatistickej produkcie. Ako príklad je možné uviesť implementáciu transakčných údajov od obchodných reťazcov do cenových štatistík s pozitívnym vplyvom na finančné náklady aj kvalitu najdrahšieho štátneho štatistického zisťovania vykonávaného Štatistickým úradom SR, Karty prvotnej evidencie zisťovania spotrebiteľských cien.

7 Partnerské preskúmanie NŠS

V júni 2023 vyvrcholil proces niekoľkomesačnej intenzívnej prípravy na v poradí už tretie kolo partnerského preskúmania, tzv. Peer review, ktorého prvotným cieľom bolo posilniť integritu, profesionálnu nezávislosť a zodpovednosť štatistických orgánov Európskeho štatistického systému. Peer review ako jeden z nástrojov zabezpečenia kvality európskej štatistiky kontroluje súlad činnosti národných štatistických úradov a iných vnútroštátnych orgánov zodpovedných za rozvoj, tvorbu a šírenie oficiálnej štatistiky so zásadami Kódexu postupov pre európsku štatistiku. Európski experti vyzdvihli nezávislosť, profesionalitu a vysokú mieru vážnosti Štatistického úradu SR a navrhli 21 odporúčaní pre členov Národného štatistického systému, ktoré podporia ich rozvoj ako národných orgánov tvoriacich európske štatistiky.

Štatistický úrad SR a tri iné vnútroštátne orgány (Migračný úrad MV SR, Správa štátnych hmotných rezerv SR, Slovenský hydrometeorologický ústav, prostredníctvom ktorého plní úlohy štátnej štatistiky Ministerstvo životného prostredia SR) boli vybrané na základe celkového objemu a dôležitosti údajov pre EŠS prenášaných do Eurostatu.

Tím expertov vyzdvihol postavenie Štatistického úradu SR ako uznávaného a nezávislého ústredného orgánu štátnej správy, ktorého výsledky práce sú objektívne a vysokokvalitné. Poukázali na neustály rozvoj Štatistického úradu SR v oblastiach, akými sú znižovanie záťaže respondentov, štatistická dôverynosť a ochrana dôverných štatistických údajov, diseminácia štatistických produktov alebo podpora štatistickej gramotnosti v spoločnosti.

Na základe priebehu Peer Review experti ocenili progres Štatistického úradu SR a celého NŠS, a konštatovali dosiahnutie vysokej zhody s Kódexom postupov pre európsku štatistiku.

Expertí navrhli:

- 5 odporúčaní v oblasti posilnenia inštitucionálneho prostredia: týkajú sa napríklad prístupu k údajom v súkromnom vlastníctve, rovnakému prístupu pre všetkých používateľov a spolupráce v rámci NŠS a IVO.
- 6 odporúčaní v rámci optimalizácie využívania zdrojov: od podpory zo strany vlády pri zabezpečení adekvátnych ľudských a finančných zdrojov pre Štatistický úrad SR, cez optimalizáciu všetkých štatistických procesov či zvýšenie automatizácie zberu údajov.
- 4 odporúčania v oblasti zavedenia prístupov k riadeniu kvality do celého NŠS: zamerané na indikátory výkonnosti, hodnotenie kvality u iných vnútroštátnych orgánov zodpovedných za rozvoj, tvorbu a šírenie európskej štatistiky a štandardizáciu štatistických procesov.
- 6 odporúčaní týkajúcich sa naplnenia potrieb používateľov v meniacom sa dátovom prostredí: súvisiace s potenciálnou rolou správcu údajov (data steward), experimentálnou štatistikou a spoluprácou s akademickým prostredím.

Príloha č. 1: Prehľad organizácie národného štatistického systému

	Národný štatistický systém	Vykonáva štátne štatistické zisťovania (Ak áno, v zátvorke je uvedené prostredníctvom koho)	Vykonáva európsku štatistiku (Ak áno, v zátvorke je uvedené prostredníctvom koho)	Európsku štatistiku vykonávajú na základe:
1.	Štatistický úrad SR	Áno	-	Súvisiace právne predpisy
2.	Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR	Áno (dodávateľ na zákazku; ÚPSVaR)	Áno (od 5.6.2019) – odbor rodovej rovnosti MPSVR SR a IVPR	• Oznámenia komisie európskemu parlamentu, rade, európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a výboru regiónov Únia rovnosti: stratégia pre rodovú rovnosť na roky 2020 – 2025
3.	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR	Áno (Odbor rezortnej štatistiky a ISPÚ; NLC, ÚKSÚP)	Áno, prostredníctvom NLC a ÚKSÚP a MPRV SR (Sekcia analýz, stratégií a prierezových činností od 26.1.2023)	NLC - neformálnej dohody medzi Európskou komisiou a členskými štátmi pre potreby integrovaného účtu ÚKSÚP -nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/848 z 30. mája 2018 o ekologickej poľnohospodárskej výrobe a označovaní produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 834/2007 MPRV SR (ISPÚ) • Smernice Rady 96/16/ES z 19. marca 1996 o štatistických zisťovaniach o mlieku a mliečnych výrobkoch (Ú. v. ES L 78, 28. 3. 1996, Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 3/zv. 18) v platnom znení • nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 138/2004 z 5. decembra 2003 o úhrnných účtoch pre poľnohospodárstvo v spoločenstve • nariadenia Komisie (ES) č. 617/2008 z 27. júna 2008, ktorým sa stanovujú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č. 1234/2007, pokiaľ ide o uvádzanie násadových vajec a jednoduchovej hydiny na trh v platnom znení

	Národný štatistický systém	Vykonáva štátne štatistické zisťovania (Ak áno, v zátvorke je uvedené prostredníctvom koho)	Vykonáva európsku štatistiku (Ak áno, v zátvorke je uvedené prostredníctvom koho)	Európsku štatistiku vykonávajú na základe:
				• nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1165/2008 z 19. novembra 2008 o štatistike stavov hospodárskych zvierat a produkcie mäsa a o zrušení smerníc Rady 93/23/EHS, 93/24/EHS a 93/25/EHS v platnom znení • nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1308/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa vytvára spoločná organizácia trhov s poľnohospodárskymi výrobkami, a ktorým sa zrušujú nariadenia Rady (EHS) č. 922/72, (EHS) č. 234/79, (ES) č. 1037/2001 a (ES) č. 1234/2007 v platnom znení • nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2379 z 23. novembra 2022 o štatistike poľnohospodárskych vstupov a výstupov, ktorým sa mení nariadenie Komisie (ES) č. 617/2008 a zrušujú nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1165/2008, ES č. 543/2009 a (ES) č. 1185/2009 a smernica Rady 96/16/ES
4.	Ministerstvo vnútra SR	Áno (sekcia Prez. Hasičského a záchranného zboru)	Áno, prostredníctvom sekcií MÚ a ÚHCP P PZ	MÚ • nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 z 11. júla 2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 311/76 o zostavovaní štatistík zahraničných pracovníkov, • nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1260/2013 z 20. novembra 2013 o európskej demografickej štatistike, • nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/851 z 18. júna 2020, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 862/2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane,

	Národný štatistický systém	Vykonáva štátne štatistické zisťovania (Ak áno, v zátvorke je uvedené prostredníctvom koho)	Vykonáva európsku štatistiku (Ak áno, v zátvorke je uvedené prostredníctvom koho)	Európsku štatistiku vykonávajú na základe:
				• nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 604/2013 z 26. júna 2013, ktorým sa stanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov (prepracované znenie) ÚHCP P PZ • nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 862/2007 z 11. júla 2007 o štatistike Spoločenstva o migrácii a medzinárodnej ochrane, ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 311/76 o zostavovaní štatistík zahraničných pracovníkov, • nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1260/2013 z 20. novembra 2013 o európskej demografickej štatistike
5.	Správa štátnych hmotných rezerv SR	Áno	Áno	• nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1099/2008 z 22. októbra 2008 o energetickej štatistike v platnom znení, • zákon č. 218/2013 Z. z. o núdzových zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu ropnej núdze a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 235/2019 Z. z.
6.	Ministerstvo zdravotníctva SR	Áno (NCZI)	-	
7.	Ministerstvo kultúry SR	Áno (NOC)	-	
8.	Ministerstvo dopravy SR	Áno (spoločnosť CDV-VÚŽ na zákazku; VÚS, n. o.)	-	

	Národný štatistický systém	Vykonáva štátne štatistické zisťovania (Ak áno, v zátvorke je uvedené prostredníctvom koho)	Vykonáva európsku štatistiku (Ak áno, v zátvorke je uvedené prostredníctvom koho)	Európsku štatistiku vykonávajú na základe:
9.	Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb	Áno	-	
10.	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže SR	-	Áno, prostredníctvom CVTI SR	• nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 452/2008 z 23. apríla 2008 o tvorbe a rozvoji štatistiky vzdelávania a celoživotného vzdelávania v platnom znení, • nariadenia Komisie (EÚ) č. 912/2013 z 23. septembra 2013, ktorým sa vykonáva nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 452/2008 o tvorbe a rozvoji štatistiky vzdelávania a celoživotného vzdelávania v oblasti štatistiky systémov vzdelávania a odbornej prípravy
11.	Ministerstvo životného prostredia SR	-	Áno, prostredníctvom SAŽP a SHMÚ	SAŽP • nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1013/2006 zo 14. júna 2006 o preprave odpadu v platnom znení, • zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov SHMÚ • nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 691/2011 zo 6. júla 2011 o európskych environmentálnych ekonomických účtoch v platnom znení
12.	Ministerstvo hospodárstva SR	-	Áno, prostredníctvom SIEA	• Štatistické činnosti sú upravené v zákone č. 657/2004 Z. z. Zákon o tepelnej energetike; zákone č. 321/2014 Z. z. o energetickej efektívnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa preberá smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/27/EÚ z 5. októbra 2012 o energetickej efektívnosti